

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕНЕДЖМЕНТ ОХОРОНИ ПРАЦІ»

Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	Цивільна безпека
Тривалість викладання	Весняний семестр
Кількість кредитів	4 кредитів ЄКТС (120 год)
Заняття:	2 семестр (3 і 4 чверть)
лекції	2 години на тиждень
практичні	1 година на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2254>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – команда «Консультація (Муха О.А.)»

Інформація про викладача:

Муха Олег Анатолійович

Доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки, доцент, кандидат технічних наук

Сторінка кафедри ОПЦБ: <https://aop.nmu.org.ua/ua/>

Персональна сторінка:

https://aop.nmu.org.ua/ua/spivrob_kaf/prepods/muha/

E-mail: mukha.o.a@nmu.one

1. Анотація до курсу

Менеджмент охорони праці – дисципліна, яка вивчається з метою формування у майбутніх фахівців з вищою освітою необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь щодо забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах, об'єктах господарської, економічної, проектної, науково-освітньої та інших видів діяльності, відповідальності за особисту та колективну безпеку і її гарантування на робочих місцях та в різних сферах професійної діяльності..

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування компетентностей щодо застосування теоретичних знань, правових та організаційних основ законодавства України з питань охорони праці для забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах, об'єктах господарської, економічної, проектної, науково-освітньої та інших видів діяльності, відповідальності за особисту та колективну безпеку і її гарантування на робочих місцях та в різних сферах професійної діяльності.

Завдання курсу:

Ознайомити здобувачів вищої освіти з:

- основними поняттями з менеджменту охорони праці;
- нормативно-правовими актами з охорони праці;
- організаційно-методичними і функціональними засадами створення безпечних та нешкідливих умов праці;
- організацією системи управління охороною праці.

3. Результати навчання:

Після успішного завершення курсу здобувачі вищої освіти будуть здатні:

- опрацьовувати законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці;
- розробляти заходи щодо попередження настання нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві;
- розробляти систему управління охороною праці на виробництві;
- розробляти програми розвитку і безпеки робіт на підприємстві;
- оцінювати ефективність функціонування і управління охороною праці;
- розробляти заходи щодо попередження настання нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві;
- проводити розслідування нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві.

Дисциплінарні результати навчання сформовано на основі РН освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» першого (освітньо-професійного) рівня вищої освіти (РН29).

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять	Внесок в загальну оцінку, %
ЛЕКЦІЇ	100
1. Вступ	5
2 Основні поняття з менеджменту охорони праці	5
3. Правові та організаційні основи охорони праці	6
4. Сучасний стан охорони праці в Україні	6
5. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці	6
6. Організаційно-методичні і функціональні засади створення безпечних умов праці і охорони життя	6
7. Аналітико-організаційні і економічні аспекти управління охороною праці в галузі	6
<i>Тестова робота за лекційним модулем</i>	60
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	100
1. Вивчення рекомендацій щодо побудови системи управління охороною праці на виробництві	15
2. Розвиток та удосконалення системи управління охороною праці в Україні з урахуванням вимог Міжнародної організації праці	15
3. Опрацювання Положення про Державну службу України з питань праці	15

4. Опрацювання Типового Положення про страхових експертів з охорони праці	15
5. Опрацювання Положення про службу охорони праці на підприємстві	15
6. Опрацювання Положень про комісії	15
<i>Оформлення звіту за практичним модулем</i>	10

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Використовується сучасне комп'ютерне та мультимедійне обладнання кафедри охорони праці та цивільної безпеки, з доступом через браузер Google Chrome до інтернет-ресурсів, офіційних сайтів з законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці, бібліотека (ауд. 1/7) з архівом періодичних видань, що стосуються нормативних актів з охорони праці.

Програмне забезпечення: MS Office 365 (Teams, Outlook), у тому числі активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one), дистанційна платформа Moodle (<https://do.nmu.org.ua/>).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 6-го кваліфікаційного рівня НРК.

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП». Ліквідація академічною заборгованості проводиться у вигляді комплексної контрольної роботи, яка включає тестові та практичні запитання.

Теоретична частина оцінюється за результатами виконання поточних завдань (40 балів) та здачі тестової контрольної роботи (60 балів). Максимальна сумарна кількість балів за лекційним модулем складає 100 балів (див. таблицю розділу 4).

Практичні роботи (6 робіт – у вигляді індивідуального завдання за кожною роботою) виконуються у письмовому вигляді (кожна робота оцінюється в 15 балів). Практичні роботи захищаються у вигляді опитування за звітом (10 балів). Максимальна сумарна кількість балів за практичним модулем складає 100 балів (див. таблицю розділу 4).

Загальна оцінка з дисципліни за 100-бальною шкалою розраховується за формулою:

$$ZO = \frac{3B_{\text{лек}} \cdot N_{\text{лек}} + 3B_{\text{практ}} \cdot N_{\text{практ}}}{N_{\text{лек}} + N_{\text{практ}}}$$

де $3B_{\text{лек}}$ – загальний бал з лекційного модуля за 100-бальною шкалою, балів;

$3B_{\text{практ}}$ – загальна оцінка з практичного модуля за 100-бальною шкалою, балів;

$N_{\text{лек}}$ – кількість навчальних годин за лекційним модулем, год.;

$N_{\text{практ}}$ – кількість навчальних годин за практичним модулем, год.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи.

У випадку, якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку, то проводиться підсумкове оцінювання.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді комплексної контрольної роботи, яка включає запитання з теоретичної та практичної частини курсу. Білет складається з 50 тестових завдань з шістьма варіантами відповідей. Кожна правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 2 бали. Максимально за підсумковою роботою здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" (<https://cutt.ly/IBesJEC>).

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика. Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на корпоративну електронну пошту НТУ «ДП» або в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams.

7.3. Політика щодо перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку.

Ліквідація академічної заборгованості з навчальної дисципліни відбувається відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти»

https://old.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/Regulations_on_evaluation_of_educational_results.pdf

Повторне складання підсумкового контролю з дисципліни, коли студент отримав

оцінку «незадовільно» (нижче 60-ти балів), допускається не більше двох разів. Спроби студента виправити оцінку й не допустити академічної заборгованості обмежуються терміном в один місяць після закінчення екзаменаційної сесії.

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань, він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять. З 24.02.2022 реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету у 2025-2026 навчальному році освітня діяльність здобувачів вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн-лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «команди» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну електронну пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації Навчально-наукового інституту природокористування.

8. Рекомендовані джерела інформації

Навчальні видання

1. Менеджмент охорони праці: навч. посібник / Н.Г. Ревенко, К.О. Левчук. – Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2015. – 236 с.
2. Менеджмент: підручник / С.Ю. Бірюченко, К.О. Бужимська, І.В. Бурачек та ін.; під заг. ред. Т.П. Остапчук. – Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». – Житомир: Вид-во «Рута», 2021. – 856 с.
3. Управління охороною праці: навчальний посібник для студентів спеціальності «Цивільна безпека», освітньої програми «Охорона праці» / В.В. Березуцький. Харків: ФОП Панов А.М., 2021. – 412 с.
4. Охорона праці [Електронний ресурс] : навч. посіб. / В.І. Голінько; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2025. – 283 с.

Методичне забезпечення

1. Вивчення рекомендацій щодо побудови системи управління охороною праці на виробництві [Електронний ресурс]: методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Менеджмент охорони праці» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / О.А. Муха, О.В. Терещук; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ «ДП»,

2025. – 15 с.

2. Розвиток та удосконалення систем управління охороною праці в Україні з урахуванням вимог міжнародної організації праці [Електронний ресурс]: методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Менеджмент охорони праці» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / О.А. Муха, О.В. Терещук; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ «ДП», 2025. – 29 с.
3. Опрацювання Положення про державну службу України з питань праці [Електронний ресурс]: методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Менеджмент охорони праці» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / О.А. Муха, О.В. Терещук; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ «ДП», 2025. – 16 с.
4. Опрацювання Положення про службу страхових експертів з охорони праці, профілактики нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань [Електронний ресурс]: методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Менеджмент охорони праці» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / О.А. Муха, О.В. Терещук; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ «ДП», 2025. – 26 с.
5. Опрацювання «Положення про службу охорони праці на підприємстві» [Електронний ресурс]: методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Менеджмент охорони праці» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / О.А. Муха, О.В. Терещук; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ «ДП», 2025. – 15 с.
6. Опрацювання Положення про комісію з питань охорони праці підприємства [Електронний ресурс]: методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Менеджмент охорони праці» для здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» зі спеціальності К10 Цивільна безпека / О.А. Муха, О.В. Терещук; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ «ДП», 2025. – 15 с.
7. Менеджмент охорони праці. Методичні вказівки до самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань для студентів спеціальностей 184 «Гірництво» та 263 «Цивільна безпека» усіх форм навчання / Укладачі: О.А. Муха, І.А. Шайхлісламова, О.В. Терещук. – Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка», каф. ОПЦБ, 2024. – 13 с.

Нормативно-правові акти

1. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 № 2694-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2694-12>.
2. Про прийняття за основу проекту Закону України про безпеку та здоров'я працівників на роботі: Постанова Верховної Ради України від 21.08.2024 № 3912-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3912-20>.
3. ДСТУ ISO 45001:2019. Системи управління охороною здоров'я та безпекою

- праці. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 45001:2018, IDT). URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=88004.
4. ДСТУ ISO 26000:2019. Настанови щодо соціальної відповідальності (ISO 26000:2010, IDT). URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=91617.
 5. Міжнародний стандарт. Соціальна відповідальність (SA8000): Стандарт; Редакції видань від 01.10.2007 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/n0015697-07>.
 6. Конвенція 1981 року про безпеку й гігієну праці та виробниче середовище № 155: Конвенція; Міжнародна організація праці від 22.06.1981 № 155 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/993_050.
 7. Директива Ради від 12 червня 1989 року про запровадження заходів, покликаних заохочувати до покращення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі (89/391/ЄЕС): Директива; ЄЕС від 12.06.1989 № 89/391/ЄЕС // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_b23.
 8. ДСТУ ГОСТ 12.0.230:2008. Система стандартів безпеки праці. Системи управління охороною праці. Загальні вимоги (ГОСТ 12.0.230-2007, IDT). URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=64462.
 9. Про затвердження Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (НПАОП 0.00-4.12-05) та Переліку робіт з підвищеною небезпекою : Наказ; Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 № 15 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0231-05>.
 10. Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві: Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Форма типового документа, Протокол, Записка, Класифікатор, Перелік, Акт, Запит, Довідка, Припис, Журнал, Повідомлення, Висновок, Картка від 17.04.2019 № 337 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/337-2019-%D0%BF>.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.rada.gov.ua> – Офіційний веб-портал парламенту України.
2. <http://www.dsp.gov.ua> – Офіційний сайт Держпраці України.
3. <http://www.dsns.gov.ua> – Офіційний сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій.
4. <https://www.pfu.gov.ua> – Офіційний сайт Пенсійного фонду України.